

Lietuvių kalbos testai

Auksė Petruševičienė

Leidinio vadovė INGRIDA NAVALINSKIENĖ

Pirmasis leidimas 2018

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Ši kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISSN 2351-5341
ISBN 978-5-430-06837-0

© Auksė Petruševičienė, 2018
© Leidykla „Šviesa“, 2018

TURINYS

Įvadas	4
--------	---

I. SKAITYMAS IR SUVOKIMAS

1 testas	Kazys Binkis. ATŽALYNAS	5
2 testas	Vytautas Mačernis. PAUKŠČIAI	11
3 testas	Antuanas de Sent Egziuperi. MAŽASIS PRINCAS	16
4 testas	Arūnas Vaicekuskas. JONINĖS (KUPOLĖ)	22
5 testas	Juozo Šorio interviu su Eirimu Velička ir Gediminu Žiliu. TRYS MINUTĖS TYLOS: SIDABRINIS LAUKAS BE TAKŲ	27
6 testas	Viljamas Šekspyras. ROMEO IR DŽULJETA	33
7 testas	Čingizas Aitmatovas. ILGA KAIP ŠIMTMEČIAI DIENA	39
8 testas	Ana Frank. DIENORAŠTIS	44
9 testas	Saulius Šaltenis. RIEŠUTŲ DUONA	50

II. RAŠYMAS (teksto kūrimo užduotys)

1 teksto kūrimo užduotis	Aprašymas MĖGSTAMIAUSIAS METŲ LAIKAS	56
2 teksto kūrimo užduotis	Pasakojimas ĮVYKIS, IŠ KURIO PASIMOKIAU	59
3 teksto kūrimo užduotis	Samprotavimas AR TURTAS LEMIA LAIMĘ?	61
4 teksto kūrimo užduotis	Asmeninis laiškas ŽMOGUI, KURĮ LABIAUSIAI GERBIU	63
5 teksto kūrimo užduotis	Straipsnis KĄ REIŠKIA BŪTI TOLERANTIŠKAM?	65
6 teksto kūrimo užduotis	Dalykinis laiškas TARPTAUTINĖS JAUNIMO STOVYKLOS ORGANIZATORIAMS	67
7 teksto kūrimo užduotis	Instrukcija KAIP ĮDOMIAI PRISTATYTI PERSKAITYTĄ KNYGĄ	69
8 teksto kūrimo užduotis	Recenzija (knygos, filmo arba spektaklio)	71
9 teksto kūrimo užduotis	Dienoraštis KELIAUTOJO DIENORAŠTIS	73

III. PRIEDAI

1 priedas	LITERATŪROS TERMINŲ ŽODYNĖLIS	75
2 priedas	MOKYMOSI PASIEKIMAI, BAIGUS 8 KLASĘ	77
3 priedas	RAŠINIO VERTINIMO 5–8 KLASĖSE KRITERIJAI	79
Literatūra		80

MAŽASIS PRINCAS

Tikrinami pasiekimai

Testo I dalis

- Suprasti perskaityto teksto turinį, suvokti kūrinio visumą.
- Atsakyti į teksto pagrindų suformuluotus klausimus.
- Pagrindžiant savo teiginius naudotis teksto pavyzdžiais ir citatomis.
- Aptarti kūrinio meninę raišką, atpažinti jos priemones.
- Apibūdinti, remiantis tekstu, veikėjų charakterio ir elgesio ypatybes, reiškiamas vertybes.
- Suformuluoti kūrinio temą, pagrindinę mintį.
- Suprasti ir vartoti literatūros teorijos sąvokas.

Testo II dalis

- Taisyklingai rašyti taikant fonetikos, morfologijos ir sintaksės žinias.

Testo I dalis. SKAITYMO IR SUVOKIMO UŽDUOTYS

Atidžiai perskaityk Antuano de Sent Egziuperi kūrinio „Mažasis princas“ ištrauką, atsakyk į klausimus, atlik užduotis ir įsivertink.

Antuanas de Sent Egziuperi

MAŽASIS PRINCAS

(Ištrauka)

V

Kasdien vis ką nors sužinodavau apie jo planetą, apie tai, kaip jis išvyko iš jos ir kaip keliavo. Tai išplaukdavo po truputėlį iš jo apmąstymų. Taip trečią dieną išgirdau tragišką istoriją apie baobabus.

Ir šįkart man padėjo avelė. Tarsi rimtų abejonių apniktas, mažasis princas staiga manęs paklausė:

- Sakyk, ar tiesa, kad avelės ėda krūmus?
- Taip, tiesa.
- O! Tada aš patenkintas!

Nesupratau, kodėl jam taip svarbu, kad avelės ėda krūmus. Bet mažasis princas pridūrė:

- Vadinasi, jos ėda ir baobabus?

Paaškinau mažajam princui, kad baobabai – ne krūmai, o didžiuliai medžiai, didumo sulig bažnyčia, ir net jeigu jis atsivestų visą bandą dramblių, jie neįstengtų sušlamšti net vieno baobabo. Išgirdęs apie dramblių bandą, mažasis princas nusijuokė:

- Reikėtų juos sustatyti vieną ant kito...

Bet paskui labai protingai pridūrė:

- Prieš užaugdami dideli baobabai pirmiausia būna maži.
- Teisybė. Bet kodėl tu nori, kad tavo avelės nuėstų tuos mažus baobabus?

Jis sušuko:

- Nejau nesupranti! – tarsi viskas būtų savaime aišku.

Ir aš turėjau pasukti galvą, kad įminčiau šią mįslę.

Pasirodo, mažojo princo planetoje, kaip ir bet kurioje kitoje planetoje, augo gerosios žolės ir piktžolės. Gerosios sėklos išaugina gerąsias žoles, o blogosios – piktžoles. Tačiau sėklos nematomos. Jos miega žemės gelmėse, kol kuriai iš jų staiga šauna į galvą pabusti. Tada ji pasirąžo ir nedrąsiai pradeda stumti saulės link žavų nekaltą daigelį. Jeigu tas daigelis ridikėlio ar rožės, jam leidžiama augti, kaip jis nori. Bet jei piktžolės, – vos tik jį atpažįsti, turi tuoj pat išrauti. Ir štai mažojo princo planetoje buvo siaubingų sėklų... baobabų sėklų. Jos buvo užkrėtusios visą planetos žemę. Mat jei baobabo imsiesi per vėlai, paskui niekaip juo neatsikratysi. Jis užkariaus visą planetą. Tiesiog pervers ją savo šaknimis. Ir jei planeta labai maža, o baobabų pernelyg daug, jie susprogdina ją.

– Reikia laikytis drausmės, – vėliau man paaiškino mažasis princas. – Rytą nusiprausk ir susitvarkyk pats, o paskui kruopščiai apsišvarink savo planetoje. Baobabus turi prisiversti rauti nuolat, vos tik gali juos atskirti nuo rožių krūmų: kol jaunučiai, vienų ir kitų daigai nepaprastai panašūs. Darbas labai nuobodus, bet labai lengvas.

Vieną dieną jis man patarė nuoširdžiai pasistengti ir nupiešti gražų piešinį, kad jį gerai įsimintų mano planetos vaikai.

– Jeigu jie kada nors sumanys keliauti, – aiškino jis, – jiems galės praversti. Kartais kokį darbėlį galima atidėti ir vėlesniam laikui. Bet jeigu duosi valią baobabams, ištiks katastrofa. Žinojau vieną planetą, kurioje gyveno tinginys. Jis neišrovė trijų krūmų...

Mažasis princas man viską paaiškino, ir aš nupiešiau tą planetą. Aš visai nemėgstu pamokslauti. Bet apie baobabų keliamą pavojų tiek mažai žinoma, o pavojus pasiklysti asteroide toks didelis, kad šįkart pamiršiu santūrumą. Taigi sakau: „Vaikai, saugokitės baobabų!“ Aš tiek plušau prie šio piešinio – norėjau įspėti savo draugus apie pavojų, kuris jų, kaip ir manęs, jau seniai tykojo, tik apie jį jie nieko nežinojo.

1. Kas yra šio kūrinio pasakotojas? (1 taškas)

2. Nurodyk dvi pasakotojo savybes ir argumentuok savais žodžiais. (4 taškai)

Pasakotojo savybė	Argumentas

3. Kuriai literatūros rūšiai priskirtum šį tekstą? Pateik du argumentus. (3 taškai)

4. Kuriam žanrui priskirtum šį tekstą? Atsakymą pagrįsk. (2 taškai)

- A. Filosofinis romanas
- B. Fantastinė apysaka
- C. Literatūrinė pasaka
- D. Psichologinis apsakymas

5. Ką šiame tekste įkūnija baobabai? (1 taškas)

6. Paaiškink savais žodžiais, kaip supranti šias mintis: (3 taškai)

1. „Jeigu tas daigelis ridikėlio ar rožės, jam leidžiama augti, kaip jis nori.“

2. „Bet jei piktžolės, – vos tik jį atpažįsti, turi tuoj pat išrauti.“

3. „(...) kol jaunučiai, vienų ir kitų daigai nepaprastai panašūs.“

7. Išrašyk citatą apie tai, kad žmogus pats turi kovoti su savo ydomis. (1 taškas)

8. Parašyk du žodžio „yda“ sinonimus. (1 taškas)

1.

2.

9. Rodyklėmis nurodyk pateiktų meninės raiškos priemonių pavyzdžius. (2 taškai)

Deminutyvas

„Jis užkariaus visą planetą.“

Epitetas

„Ir šįkart man padėjo avelė.“

Hiperbolė

„Gerosios sėklos išaugina gerąsias žoles(...)“

10. Savais žodžiais suformuluok ištraukos temą ir pagrindinę mintį. (2 taškai)

Tema:

Pagrindinė mintis:

Vertinama sritis	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas			Patenkinamas		Pagrindinis			Aukštesnysis	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Teksto suvokimas	20		0–1	2–3	4–5	6–7	8–9	10–11	12–13	14–15	16–17	18–20

Testo II dalis. KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1. Įrašyk praleistas raides. (20 taškų)

Suaugusieji man patarė nepiešti smauglių nei iš išorės, nei iš vidaus, o verčiau domėtis geografija, istorija, aritmetika ir gramatika. Todėl būdamas šeš____rių atsisakiau puikios dailininko kar____eros. Patyr____s nesėkm____ su piešiniais numeris 1 ir numeris 2, labai nusiminiau. Suaugusieji niekad nieko nesupranta patys, o vaikams pabosta visą laiką jiems aiškinti ir aiškinti... <...>

Per savo gyvenimą man teko be galo daug bendrauti su begal____ rimtų žmonių. Aš ilgai gyve____nau tarp suaugusi____j____. Prisižiūrėjau į juos iš labai arti, bet mano nuomonė apie juos ne kažį kiek pagerėjo.

Kai sutikdavau suaugus____j____, kuris man atrodydavo truput____ nuovok____snis už kitus, i____ban-
dydavau jį savo piešiniu numeris 1, šį piešinį išsaugojau. Norėdavau sužinoti, ar tas žmogus iš
tikr____j____ ką nutuokia. Bet visada išgir____davau tą patį atsak____mą: „Tai skrybėlė“. Todėl daugiau
nebesikalbėdavau su juo nei apie smauglius, nei apie pirm____kštes girias, nei apie žvaigždes. Nusi
lei____davau iki jo lygio, ir mudu šnekėdavomės apie bridžą, golfą, politiką ir kaklarai____čius. Ir tas
suaugėlis būdavo labai laimingas susipažin____s su tokiu protingu žmogumi...

2. Pabaik rašyti žodžius pagal nurodytus gramatinius požymius. (5 taškai)

Antr____ (skaitv., kelint., įvardžiuot., mot. g., vns., viet. l.) planetoje gyveno garbėtroška.
– Aha, štai ateina mano gerbėjas! – sušuko garbėtroška jau iš tolo, vos tik pamat____ (da-
lyv., veik. r., būt. k. l., vns., vard. l.) maž____ (būdv., įvardž., vyr. g., vns., gal. l.) prinčą.
Juk garbėtroškos mano, kad visi kiti žmonės jais tiesiog žavisi. <...>
– Ar tu iš tikrųjų manimi žaviesi? – paklausė jis mažojo princo.
– Ką reiškia „žavėtis“?
– „Žavėtis“ reiškia, kad tu laikai mane graž____ (būdv., aukšč. l., vyr. g., vns., įn. l.), geriausiai
apsirengusiu, turtingiausiu ir protingiausiu žmogumi planetoje.
– Bet tavo planetoje daugiau nieko nėra!
– Suteik man malonumą. Vis tiek žavė____ (veiksm., sangrąž., liep. n., vns. II a.) manimi!
– Aš žaviuosi tavimi, – tarė mažasis princas, vos vos gūžtelėdamas pečiais, – bet kas tau iš to?
Ir mažasis princas jį paliko.

3. Kur reikia, įrašyk trūkstamus skyrybos ženklus. (10 taškų)

Kitoje planetoje gyveno girtuoklis. Mažasis princas viešėjo pas jį labai trumpai bet ši viešnagė
jį be galo nuliūdino.
Ką tu čia veiki – paklausė jis girtuoklio kurį išvydo sėdintį prieš ištisą virtinę butelių – tuščių
ir pilnų.
– Geriu – niūriai atsakė girtuoklis.
– Kodėl tu geri – paklausė mažasis princas.
– Kad užmirščiau jog man gėda, – prisipažino girtuoklis, nuleisdamas galvą.
– Ko gėda? – pasiteiravo mažasis princas jis norėjo jam padėti.
– Gėda gerti! nukirto girtuoklis ir galutinai nutilo.
Ir suglumęs mažasis princas jį paliko.
Suaugusieji iš tikrųjų labai keisti, – tyliai mąstė jis, keliaudamas toliau.

4. Trečios užduoties pabrauktuosius žodžius suskirstyk reikšminėmis žodžio dalimis (užpildyk lentelę) (5 taškai)

Žodis	Priešdėlis	Šaknis	Priesaga	Galūnė
mažasis				
niūriai				
nuleisdamas				
ko				
paliko				

Kalbos žinių taikymo užduotys	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas		Patenkinamas		Pagrindinis			Aukštesnysis		
1 užduotis	10		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2 užduotis	10											
3 užduotis	10											
4 užduotis	10		0–3	4–7	8–11	12–15	16–19	20–23	24–27	28–31	32–35	36–40
Iš viso	40											